

Velas I/S
Marianne Kristiansen
Trigevej 20
8382 Hinnerup

Kystdirektoratet
J.nr. 22/22997-15
Ref. Niclas Krogh Brandt
20-04-2023

Afslag til fritlægning af rørlagt vandløb og terrænændringer inden for strandbeskyttelseslinjen

Ansøgning

I har den 7. oktober 2022 søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til fritlægning af et rørlagt vandløb og terrænændringer inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr. nr. 3d, Østerby By, Fuglsbølle, Fuglsbølle Strand 1, 5900 Rudkøbing, i Langeland Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver afslag efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 15, til det ansøgte.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

I kan se en klagevejledning i bilag 2.

Redegørelse for sagen

Generelt om ejendommen:

Ejendommen matr. nr. 3d, Østerby By, Fuglsbølle ligger i landzonen nær Illebølle, sydøst for Rudkøbing. Ejendommen er en noteret landbrugsejendom. Matriklen ligger delvist inden for strandbeskyttelseslinjen, se fig. 1. Ifølge BBR-oplysninger er der på ejendommen et stuehus, en carport, et udhus og en tiloversbleven landbrugsbygning, som ligger uden for det strandbeskyttede areal.

En oversigt over de aktuelle forhold på ejendommen ses på fig. 2.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

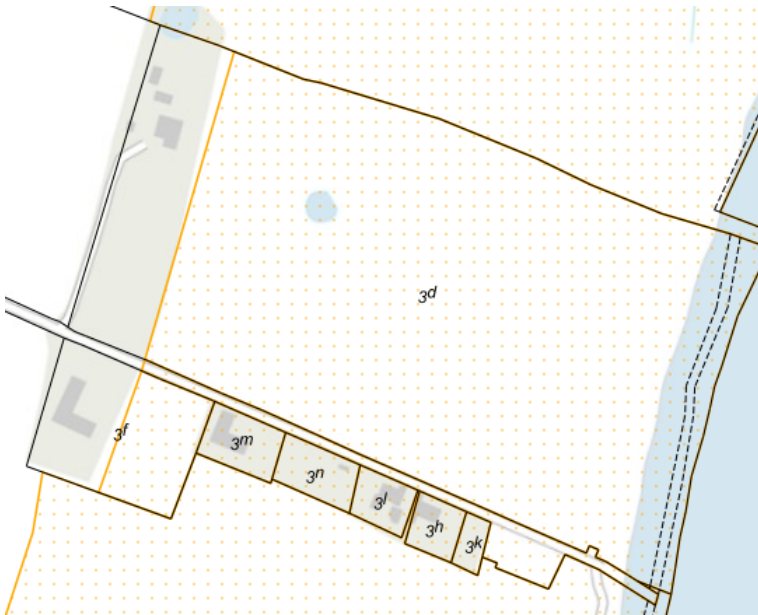

Fig. 1. Skærmkort over ejendommen. Det orange prikkede område markerer det strandbeskyttede areal. De sorte streger markerer de vejledende matrikelskel.

Fig. 2. Ortofoto 2022, oversigt over ejendommen. De brune streger er højdekurver af 0,5 m, de brune tal indikerer terrænhøjden målt i meter. De sorte streger markerer de vejledende matrikelskel.

Ansøger, fra Velas, søger på vegne af medejere, Jes Jørn Madsen, om dispensation til fritlægning af et rørlagt vandløb samt terrænnændringer i form af afgravning af jord og efterfølgende deponering af den opgravede jord et andet sted på matriklen.

I forhold til projektets formål skriver ansøger bl.a.:

"Begrundelsen for ansøgningen er at øge biodiversiteten på ejendommen til gavn for flora og fauna i området."

Fritlægning af rørlagt vandløb:

Der søges om delvis fritlægning af et rørlagt vandløb på ejendommen. Projektet indebærer opgravning af rør tværs over matriklen, dog forbliver en del af vandløbet rørlagt, så der er en overkørsel til marken øst for projektområdet, se fig. 3. Overkørslen bliver bl.a. beskrevet således af ansøger:

"Den oprindelige rørledning bibeholdes som overkørsel, såfremt det kan lade sig gøre. Det er altså kun, hvis det viser sig, at den er udtjent, at den bliver udskiftet. (...) Der er i øvrigt ingen planer om en særlig sikring af overkørslen med andre materialer."

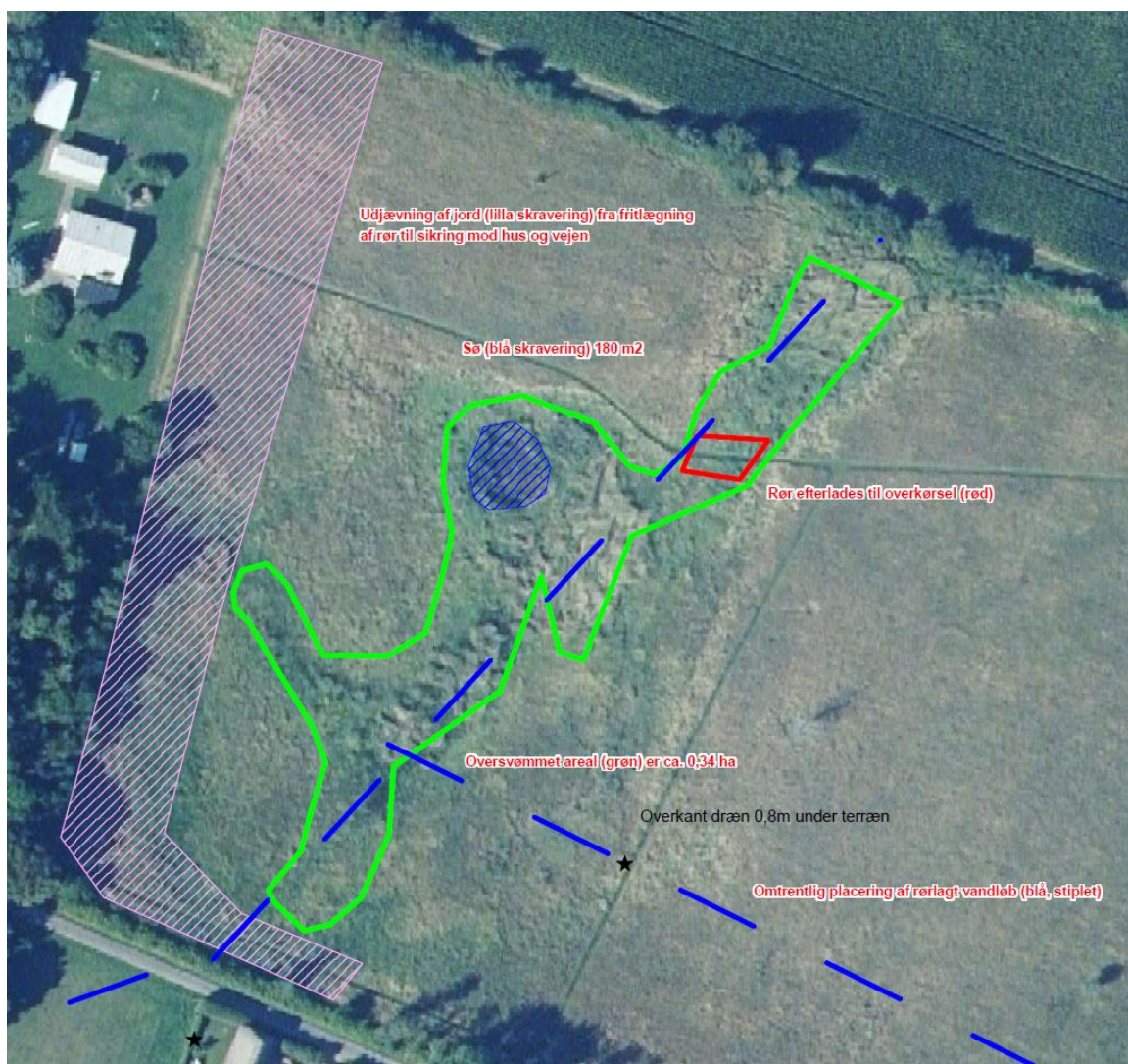

Fig. 3. Projektoversigt, indsendt af ansøger. Det Grønne område er engen der ønskes oversvømmet. Den blå stiplede linje inden for den grønne afgrænsning er rørene der ønskes opgravet. Rørene inden for de røde areal opgraves ikke. Den opgravede jord udjævnes inden for det lilla skraverede område.

I forhold til rørenes dybde under terræn og vandløbets etablering skriver ansøger bl.a.:

"Der ligger en brønd, hvor Jes har skønnet, at røret ligger ca. 80 cm under terræn. Når det rørlagte vandløb bliver fritlagt og røret fjernet forventer vi derfor, at siderne på vandløbet bør laves med et anlæg på 1:1. Det betyder i praksis, at vandløbet ligger ca. 80 cm under terræn og toppen af kanten (kronekanten) af vandløbet ligger ca. 80 cm fra siden af vandløbets bund. Det giver, sagt på en anden måde, en hældning af brinken af vandløbet på 45 grader. Det vil sikre stabile brinker på vandløbet."

Ansøger skriver desuden at: *"Det fremgår af de høje målebordsblade fra perioden fra 1842 til 1890, at der var et åbent vandløb på ejendommen"*.

Dette vandløb ses også på de lave målebordsblade 1901-1971, se fig. 4.

Fig. 4. Målebordsblade. Venstre: høje målebordsblade 1842-1899. Højre: lave målebordsblade 1901-1971. På begge kort ses et tværgående vandløb igennem ejendommen.

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur oplyste i en mail, den 9. februar 2023, at signaturen på figur 4 (sort streg med runde udformninger langs) betyder:

"Stregen referer til en grøft, mens cirklerne langs den mørke streg repræsenterer træer langs grøften."

Afgravning af op til 50 cm jord:

Til afgravningen skriver ansøger bl.a.:

"Der søges sekundært om dispensation til at fjerne maksimalt 50 cm jord indenfor den grønne afgrænsning til at styre, hvor vandet lægger sig om vinteren", se fig. 3 for projektoversigten.

Som en besvarelse til spørgsmålet: "Har afgravningen grundlag i en mere omfattende naturforbedrende plan?" skrev ansøger:

"Matriklen ligger mellem 2 områder, der er udpeget som økologisk forbindelseslinje og op til et område udpeget som naturbeskyttelsesområde i kommuneplanen. Der er således mulighed for, at dette projekt kan medvirke til at

sikre formålet med de 2 udpegninger i kommuneplanen. Selve matriklen er endvidere med i udpegningen af et område i kommuneplanen, hvor der potentielt kan genoprettes lavbundsarealer. Dette projekt kan også medvirke til at sikre formålet med den udpegning.”, se fig. 5.

Fig. 5. Ortofoto 2022, oversigt over vedtaget kommunalplanudlagte områder. Den turkis skravering viser lavbundsareal. De grønne områder viser økologisk forbindelse. Den røde prik markerer det ansøgte projektområde.

Deponering af afgravet jord:

Efter fritlægningen af vandløbet og afgravningen inden for den grønne afgrænsning, se fig. 3, vil ansøger placere den opgravede jord dels langs ejendommen og dels langs vejen for at sikre mod oversvømmelse.

Kystdirektoratet anmodede om en præcisering af deponeringens forventede omfang, antaget at der gives dispensation til afgravningen. Hertil skrev ansøger bl.a.:

”Jes forventer at placere hovedparten af jorden mellem skuret nordvest for huset og en bevoksning omkring en sø. Det er muligt, at skuret fjernes indenfor en kortere årrække. Dette område ligger udenfor strandbeskyttelseslinjen. Jes fortæller, at det er lavtliggende. Der er søgt om dispensation til at kunne udsprede jord fra den fjernede rørledning i et tyndt lag vest for rørledningen. Vi

forventer, at der ikke bliver tale om mere end et 10 cm tykt lag. Afgravningen omkring rørledningen skal medvirke til at styre, hvor der laves et vådt område.”

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen vurderer Kystdirektoratet, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område (nr. 127, Sydfynske Øhav) ligger ca. 4,6 km mod vest. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 111 og fuglebeskyttelsesområde nr. 71. I fuglebeskyttelsesområdet indgår Ramsarområde nr. 17.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Idet der meddeles afslag på ansøgningen har Kystdirektoratet ikke foretaget en nærmere vurdering af, om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Bilag IV-arter

Kystdirektoratet har i den konkrete sag, hvor der meddeles afslag, ikke foretaget en vurdering af, om det ansøgte kan medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Fritlægning af rørlagt vandløb:

Terrænændringer kræver som udgangspunkt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15, dog gælder dette ikke midlertidige terrænændringer inden for strandbeskyttelseslinjen som f.eks. ned- eller opgravning af rør, såfremt terrænet straks retableres. Hvis terrænet ikke umiddelbart kan retableres efter anlægsarbejdet, f.eks. ved arbejde inden for § 3 beskyttede naturtyper, kræver sådant arbejde en forudgående dispensation fra strandbeskyttelseslinjen.

Kystdirektoratet vurderer, at opgravningen af rørene på ejendommen ikke er dispensationskrævende, hvis terrænet retableres, dog er dette ikke tilfældet for den efterfølgende etablering af vandløbet/grøften. Vandløbet/grøften skal vurderes efter den restriktive dispensationsadgang i naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, hvor en dispensation forudsætter, at projektet udgør et særligt tilfælde.

Ifølge administrativ praksis kan der gives dispensation til retablering af tidligere naturlige vandløb, for at genskabe naturlig hydrologi i området. I den konkrete sag vurderer Kystdirektoratet ikke, at der er tale om et tidligere naturligt vandløb, men en grøft som ikke kan klassificeres som naturlig hydrologi og dermed ikke hører under den nævnte praksis. Den 19. juli 2018 bemærkede Miljø- og

Fødevareklagenævnet til en sag om åbning af et rørlagt vandløb (sags nr. NMK-500-00716) at:

Ved vurderingen af om der er tale om et naturligt vandløb, følger det af Vejledning om bræmmer langs vandløb og søer, at der ved et:

"... naturligt vandløb forstås de vandløb, som er dannet fra naturens hånd. Ved vurderingen af, om dette er tilfældet, bør især følgende beskrivelse af naturlige vandløb indgå:

- Vandløbet findes på gamle kort dvs. på målebordsblade 1:20.000 fra 1871 eller evt. ældre kort,*
- Vandløbet ligger i en vandløbsdalen, der markerer forløbet, og/eller*
- Vandløbet er mæandreret, eller der er spor i vandløbsdalen efter tidligere mæandring."*

I vurderingen af om det tidligere vandløb var naturligt har Kystdirektoratet lagt vægt på vandets lige forløb og mangel på topografi der understøtter en vandløbsdalen. Hertil underbygger signaturforklaringen fra Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur vurderingen af at der er tale om en tidligere grøft og dermed ikke et naturligt vandløb på ejendommen. Det er indgået i vurderingen at anlæggelsen af en åben grøft vil medføre en ændring i kystlandskabet.

Kystdirektoratet meddeler på denne baggrund afslag til fritlægning af det rørlagte vandløb.

Afgravning af op til 50 cm jord

Den ansøgte fjernelse af op til 50 cm jord inden for strandbeskyttelseslinjen vil være en permanent terrænændring. Forbuddet mod permanente terrænændringer inden for strandbeskyttelseslinjen administreres meget restriktivt, hvormed der som hovedregel ikke vil kunne gives dispensation hertil. Dette betyder at ansøgningen skal vurderes efter den restriktive dispensationsadgang i naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, hvor det ansøgte skal udgøre et særligt tilfælde for at opnå dispensation.

Det fremgår af Miljø- og Fødevareministeriets Vejledning om 300 m strandbeskyttelses- og klitfredningszone afsnit 5.5, at selv om anlæg af kunstige søer og damme kan fremme det naturlige dyre- og planteliv, bør der i overensstemmelse med hidtidig praksis ikke dispenseres til et sådant anlæg, medmindre det har grundlag i en mere omfattende plan for naturforbedring til fremme af udryddelsestruede eller sjældne arter.

I den konkrete sag finder Kystdirektoratet ikke at der er særlige forhold der kan begrunde en dispensation. Kystdirektoratet har lagt vægt på at afgravningen ikke vil genskabe naturlig hydrologi, men i stedet være en kunstig terrænregulering. En sådan terrænregulering kan sidestilles med en kunstig sø eller dam, hvor der, som beskrevet ovenfor, ikke bør dispenseres hertil i overensstemmelse med hidtidig praksis. Kystdirektoratet har lagt vægt på at afgravningen ikke har grundlag i en

mere omfattende plan, som f.eks. Natura 2000 eller EU-Life. Det er indgået i Kystdirektoratets vurdering at den ansøgte afgravning vil fremstå som et fremmedelement i det ellers åbne kystlandskab.

Kystdirektoratet meddeler på denne baggrund afslag til afgravningen af op til 50 cm jord inden for strandbeskyttelseslinjen.

Deponering af afgravet jord:

Kystdirektoratet bemærker at, der meddeles afslag til fritlægningen af det rørslagte vand og afgravningen på ejendommen. Dette medfører at der ikke er afgravet jord at deponere i forbindelse med projektet. Kystdirektoratet har af denne årsag ikke vurderet om en eventuel deponering inden for strandbeskyttelseslinjen ville have opnået dispensation.

Med venlig hilsen

Niclas Brandt

Niclas Krogh Brandt
+45 61351211
nikrb@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgivning

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Ejerne af ejendommen
- Langeland Kommune, post@langelandkommune.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Langeland, langeland@dn.dk
- Friluftsrådet centralt, fr@friluftsradaet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Sydfyn, sydfyn@friluftsradaet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Langeland, langeland@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Fynskredsen, fynskredsen@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15a og 15b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 127, Sydfynske Øhav

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 111		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Klokkefrø (1188)	Stor vandsalamander (1166)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 71		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Knopsvane (T)
	Sangsvane (T)	Blisgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Troldand (T)
	Bjergand (T)	Edderfugl (T)
	Hvinand (T)	Toppet skallesluger (T)
	Havørn (TY)	Rørhøg (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Blishøne (T)	Klyde (Y)
	Almindelig ryle (Y)	Brushane (Y)
	Sorthovedet måge (Y)	Dværgterne (Y)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Rødrygget tomskade (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))